

nordiske område og dermed give de nordiske lande større handlefrihed og større mulighed for at varetage deres egne interesser.

Det er absolut nødvendigt med snarlige initiativer, hvis Nordens internationale lavspændingsstatus skal bevares. Oprettelsen af en atomvåbenfri zone i Norden er i dag et alternativ til en tiltagende konfrontation og ikke et alternativ til den tilstand af ro og lavspænding, som indtil for nylig har hersket i nordområderne.

Planerne om en atomvåbenfri zone indebærer ikke i sig selv nogen ændring i den eksisterende alliancefrihed eller alliancetilknudning for noget nordisk land. Planerne er uden videre forenelige med Finlands og Sveriges alliancefrie status. De nordiske NATO-lande må benytte deres medbestemmelsesret inden for alliancen til at få ændret forsvarsplanerne derhen, at de ikke længere omfatter brug af atomvåben på eller fra nordisk område. I den nuværende spændte situation vil det være uansvarligt at overlade initiativet i nedrustnings spørgsmål til supermagterne. De kommer efter al sandsynlighed ikke frem til nogen reel nedrustningsaftale indbyrdes. Dette giver andre lande et ansvar for at tage initiativ – mens der endnu er tid. Særlig er det vigtigt, at de europæiske lande tager selvstændige initiativer for at sikre den europæiske sikkerhed – uanset om de tilhører den ene eller den anden alliance eller er helt alliancefri. Etableringen af en nordisk atomvåbenfri zone kan være et sådant initiativ, som medvirker til at standse forberedelser til en atomkrig i Europa, og som kan være første skridt på vejen mod videre nedrustning.

Zonen skal være en støtte til de folkelige bevægelser, som arbejder for en ændret sikkerhedspolitik i deres egne lande, og et signal til resten af Europa om aktivt at bekæmpe atomtruslen. Kravet om en ny europæisk sikkerhed bliver båret frem af stærke folkelige protester, som breder sig fra land til land. I denne proces vil det betyde et langt skridt fremad, om de nordiske fredsbevægelser får gennemført deres krav om en atomvåbenfri zone.

Det principielle grundlag for zonetanken er en klar afvisning af forestillingen om et »forsvar« med atomvåben. Disse våben er masseødelæggelsesmidler, som ikke kan bruges til at forsvare nogen værdier. Brug af sådanne våben er i sin konsekvens en lige

stor fare for ens egen eksistens som for fjendens. De uhyggelige perspektiver gør det moralsk helt uacceptabelt at bruge atomvåben i strid. Vor tids største moralske spørgsmål er, om man da kan godtage en sikkerhedspolitik, som er baseret på *forberedelse* til en sådan ufattelig forbrydelse mod menneskeheden. Efter vor opfattelse bør de nordiske lande med deres traditioner for fredelig løsning af konflikter og den stærke vægt, de lægger på international ret og moral, være blandt de første til at vise vej:

Vi accepterer ikke en sikkerhedspolitik, som bygger på atomvåben.

3. Geografisk udstrækning

Den nordiske atomvåbenfrie zone bør i første omgang omfatte Danmark, Finland, Færøerne, Island, Norge og Sverige samt de havområder og det luftrum, der er underlagt disse landes suverænitæt i overensstemmelse med gældende folkeretlige bestemmelser. (Dette vil blive præciseret nærmere i det følgende).

Færøerne og Island har ikke været med i de tidligere zoneforslag; men de hører naturligt med, da de historisk, politisk og kulturelt er en del af Norden. Desuden er det et afgørende argument, at der i begge landene findes et stærkt ønske om ikke at stå uden for en nordisk atomvåbenfri zone. Vi erkender, at de forskellige nordiske lande har forskellig udgangspunkt; men vi kan ikke se, at nogen af dem rejser problemer, som det ikke bør være muligt at kunne løse.

Foreløbig har der ikke været fremsat ønske fra grønlandsk side om, at også Grønland skal være med i en nordisk zone. Derimod har det været foreslået fra ICC (Inuit Circumpolar Conference) at oprette en demilitariseret zone i Arktis. Denne skal omfatte de områder på den vestlige halvkugle, der bebos af inuitfolket (eskimoer).

Dersom man fra Grønlands side fremsætter forslag om medlemskab i en nordisk atomvåbenfri zone som et skridt på vejen til den ønskede demilitariserede zone, bør det imidlertid være muligt med en sådan udvidelse. Den nordiske zoneordning bør allerede fra begyndelsen lægges således til rette, at Grønland kan komme med, hvis og når grønlænderne selv ønsker det.